

liteitsbestrijding in de netwerksamenleving. Bouwstenen voor een beleidstheorie. Erasmus Universiteit Rotterdam, Center for Public Innovation, P&W Verkenning

BRUUL, I. VAN, P. DAMKAT, W. VAN DIJK, W. FRENKEN EN P. VAN HAASTEREN (2008) *Leiderschap als knooppunt.*

Een studie naar de rol van leiderschap in de diffusie van nodale oriëntatie binnen de Nederlandse politie. Afstudeerscriptie School voor politieleiderschap, Warnsveld

CASTELLS, M., (1996), *The rise of the network society.* Cambridge: Blackwell.

DIJK, A. J. van (2008) *Ruimte voor de politiefunctie. De lokale en de nodale oriëntatie.* In: H. BOUTELLIER en R. VAN STEDEN (red.) *Veiligheid en burgerschap in een netwerksamenleving.* Boom Uitgevers, Den Haag.

Nodale Oriëntatie. In de knoop moet je zijn. Verslag lectoratenconferentie Nodale Oriëntatie 10 november 2006 te Zwolle.

Politie in ontwikkeling. Visie op de politiefunctie. Den Haag: Raad van Hoofdcommissarissen/ NPI (Welten, e.a.), 2005.

WOOD, J. and C. SHEARING (2007) *Imagining Security.* Willan Publishing. Devon, Portland.

Victor Bekkers en Arie van Sluis*

NABESCHOUWING BIJ DE TEKST 'NODALE ORIËNTATIE'

Dit artikel, van de hand van de professoren Bekkers en van Sluis geeft een zeer goed overzicht weer van de zogeheten "nodale politie" benadering in Nederland. Zij noemen dit een tussenstand, maar de inhoud doet vermoeden dat het eigenlijk een stand van zaken betreft.

Aanknopen bij hun blik op de toekomst is het opmerkelijk dat blijkaar de ontwikkeling en de strategische doorwerking van de nodale oriëntatie enigszins tot stilstand blijkt te zijn gekomen, na alle opwinding in de eerste fase na het verschijnen van Politie in Ontwikkeling.

Positief is dat de nodale oriëntatie feitelijk een zekere verankering heeft gekregen binnen de politiepraktijk, zij het in de vorm van "eilandinnovatie", als een verzameling van vooralsnog op zichzelf staande projecten. Het is een concept niet alleen met veel potentie voor de politie, maar ook met nood aan een toekomstgericht en duurzame strategiebepaling voor en door de politie. Waar van Bruul e.a. (2008) pleiten voor een doordachte innovatiestrategie binnen de politie zodat landelijke implementatie wordt gefaciliteerd, wil ik bij het toekomstgericht benaderen van nodale politie toch een paar kanttekeningen plaatsen.

De eerst vraag die mij constant bezighoudt is de vraag hoever men met het "random" toepassen van de nodale strategie wel mag en moet gaan. Mijn voorkeur zou gaan naar het combineren van deze strategie met volgende principes:

- het vooral geografisch toespitsen op "hot spot lokaties en andere knooppunten";

- het combineren van nodale toepassingen met nieuwe methodes van profiling (bijvoorbeeld door het plaatsen van camera's op die wegen die - al dan niet tijdelijk gekende - toegangs- of uitvalswegen zijn voor rondtrekkende dadergroepen).

Dit zou de privacydruk op deze strategie verlichten en het mogelijk maken om de balans veiligheid/privacy toch enigszins meer in evenwicht te krijgen.

Maar mijn voornaamste zorg gaat eigenlijk naar de duurzaamheid van de nodale strategie zoals die nu wordt toegepast. Als men dan toch toekomstgericht denkt, stelt zich de vraag wat de impact is van technische ontwikkelingen die in de nabije toekomst realiteit worden.

Nu in de komende jaren vermelde RFID toepassingen internet ondersteund worden, zullen er voor de controle- en opsporingsdiensten nieuwe mogelijkheden ontstaan om vervoermiddelen en andere voorwerpen niet alleen te identificeren, maar ook op grotere afstanden te lokaliseren. 2012 wordt door technische specialisten als een jaar gezien waarin deze technologieën volop op de markt zullen beschikbaar zijn. Dan komt voor de politie het moment dat zal gekozen kunnen worden om de technische nodale toepassingen te combineren met of zelfs te compenseren

* Prof. Dr. V.J.J.M. Bekkers en dr. A. van Sluis zijn als respectievelijk hoogleraar en universitair docent verbonden aan de opleiding Bestuurskunde van de Erasmus Universiteit Rotterdam

door deze nieuwe technische mogelijkheden. Het debat rond “technology led policing” is bij de politie nog onvoldoende op gang getrokken. Zeker is dat deze ontwikkelingen ondermeer voor de politie een ander benadering zullen vragen dan de huidige en daarom moet nu al de complementariteit van de twee benaderingen geëxploreerd worden.

Het zou dan kunnen dat bepaalde actuele nodale toepassingen een beperkte toekomst hebben, waarbij zich de vraag stelt in hoeverre men er dan nog moet in investeren.

Een laatste vraag die rijst is, betreft de nood aan zelfregulering. Vermoedelijk is dit een overbodige bemerking, maar toch lijkt het mij noodzakelijk om hier steeds weer de klemtoon op te leggen, wil men het “democratisch” gehalte van nodale politie bevorderen.

Het zijn trouwens deze bezorgheden die er in België toe bijdragen dat nodale politie als concept, met grote terughoudendheid benaderd wordt. Niet dat men er een fervente tegenstander van is, want ook hier maakt men gebruik van bijvoorbeeld camera's, maar vooral omdat de bescherming van de privacy wellicht meer doorweegt in het debat betreffende nieuwe / vernieuwende politiestrategieën dan in Nederland.

Hiermee wil ik niet stellen dat nodale politie niet zijn nut heeft, maar wil ik wel beklemtonen dat nodale politie in samenhang met de hier naar voor gebrachte benaderingen, een grotere kans maakt voor een meer duurzame aanvaardingsdrempel bij de bevolking.

Prof.dr. W. Bruggeman*

REACTIE OP DE NABESCHOUWING VAN PROF. DR. WILLY BRUGGEMAN

Terecht wijst professor Bruggeman in zijn nabeschuiving op de noodzaak van een zekere duurzaamheid in de strategiebepaling van de politie. Punch onder anderen heeft er op gewezen dat de omloopsnelheid van innovaties bij de Nederlandse politie nogal hoog is en dat nieuwe concepten bij de politie - zoals de nodale oriëntatie -

het risico lopen dat ze weer van de agenda verdwenen zijn voordat ze goed en wel zijn geïmplementeerd. Vandaar ons pleidooi voor een doordacht leertraject en meer regie over de diffusie en adoptie van de nodale oriëntatie. Dat voorkomt juist het ‘random’ toepassen van de nodale strategie. Wij hanteren in ons overzicht een soort ontwikkelingsperspectief. In de verdere ontwikkeling van de nodale aanpak gaat het uiteraard ook om afstemming met andere politietechnieken en om integratie van locatiegericht en stromengericht politiewerk.

De nodale oriëntatie gaat gepaard met de toepassing van allerlei vormen van hightech. De mogelijkheden lijken onbegrensd, terwijl de feitelijke toepassingen nog maar zeer bescheiden zijn. Dat geldt vooral voor de proactieve aanwending van technologie in combinatie met risicoprofilering. Het ter beschikking komen van nieuwe technische mogelijkheden in de nabije toekomst is volgens ons vooral een kans om het nodale repertoire te verrijken en te completeren. Maar dit moet niet gelezen worden als een pleidooi voor ‘technology led policing’. Dat zou getuigen van naïef instrumentalisme. Technologie en de inzet van technologie zijn nooit neutraal. Technologie belichaamt bepaalde waarden, genereert een eigen dynamiek en daarmee ook onbedoelde effecten. Techniek alleen mag nooit leidend zijn. Er zijn waardenafwegingen in het geding, onder meer de privacy van burgers en de democratische accountability van nodaal politiewerk. De nodale aanpak is niet uitsluitend een technologische interventie maar een politiek geladen interventie die vraagt om een democratische inbedding. Bruggeman wijst daar terecht op. Zelfregulering door de politie alleen is niet voldoende. De nodale oriëntatie dient afdoende politiek-democratisch te zijn ingekaderd en er dient een balans te zijn tussen respect voor privacy van burgers en zorg dragen voor veiligheid.

Een van de vooronderstellingen in het visiedocument Politie in Ontwikkeling is dat burgers bereid zouden zijn om een stuk van hun privacy in te leveren in ruil voor meer veiligheid. Meer veiligheid op zijn beurt vergroot het draagvlak

* Professor Benelux universitair centrum, Voorzitter federale politieraad